

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

13. juli 2006 *

I sag C-103/05,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 68 EF og 234 EF, indgivet af Oberster Gerichtshof (Østrig) ved afgørelse af 2. februar 2005, indgået til Domstolen den 28. februar 2005, i sagen:

Reisch Montage AG

mod

Kiesel Baumaschinen Handels GmbH,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C.W.A. Timmermans, og dommerne J. Makarczyk, P. Küris, G. Arestis og J. Klučka (refererende dommer),

* Processprog: tysk.

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den skriftlige forhandling.

efter at der er afgivet indlæg af:

- den tyske regering ved M. Lumma, som befuldmægtiget
- den franske regering ved G. de Bergues og A. Bodard-Hermant, som befuldmægtigede
- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved A.-M. Rouchaud-Joët og S. Grünheid, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 14. marts 2006,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 6, nr. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001 L 12, s. 1).

- 2 Anmodningen er blevet forelagt under en sag anlagt af Reisch Montage AG (herefter »Reisch Montage«) mod Kiesel Baumaschinen Handels GmbH (herefter »Kiesel«) vedrørende tilbagebetaling af en gæld på 8 689,22 EUR.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

- 3 11., 12. og 15. betragtning til forordning nr. 44/2001 lyder således:

»(11) Kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtes bopæl som det principielle kriterium, og dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af sagens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund. [...]

(12) Som kompetencekriterium bør sagsøgtes bopæl suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje.

[...]

(15) Af hensyn til en harmonisk retspleje er det nødvendigt at mindske risikoen for parallelle retssager mest muligt og undgå, at der træffes indbyrdes uforenelige retsafgørelser i to medlemsstater. [...]«

4 Forordningens artikel 2, stk. 1, som findes i kapitel II, afdeling 1, under overskriften »Almindelige bestemmelser«, fastsætter:

»Med forbehold af bestemmelserne i denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.«

5 Forordningens artikel 3, som ligeledes findes i kapitel II, afdeling 1, har følgende ordlyd:

»1. Personer, der har bopæl på en medlemsstats område, kan kun sagsøges ved retterne i en anden medlemsstat i medfør af de regler, der er fastsat i afdeling 2-7.

2. I særdeleshed kan de nationale kompetenceregler, der er angivet i bilag I, ikke gøres gældende imod dem.«

6 I medfør af artikel 5 i forordning nr. 44/2001, som findes i afdeling 2 i samme kapitel II, der har overskriften »Specielle kompetenceregler«, kan en person, der har bopæl på en medlemsstats område, sagsøges i en anden medlemsstat på visse betingelser.

7 Endvidere bestemmer forordningens artikel 6, der ligeledes hører til afdeling 2, følgende:

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan endvidere sagsøges:

- 1) såfremt der er flere sagsøgte, ved retten i den retskreds, hvor en af de sagsøgte har bopæl, forudsat at kravene er så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig

[...]«

De nationale bestemmelser

8 § 6, stk. 1, i den østrigske konkurslov (Konkursordnung, herefter »KO«) bestemmer:

»Retssager mod skyldneren, som har til formål at gennemføre eller sikre krav på aktiver, der indgår i konkursmassen, kan hverken anlægges eller fortsættes, efter at konkursbehandlingen er indledt.«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 9 Den 30. januar 2004 anlagde Reisch Montage, et selskab med hjemsted i Liechtenstein, sag med påstand om betaling af et pengekrav ved Bezirksgericht Bezau (Østrig) mod Mario Gisinger, som er bosat i Østrig, samt Kiesel, hvis hjemsted ligger i Tyskland. Kiesel havde kautioneret for Mario Gisinger for 8 689,22 EUR. Reisch Montage har nedlagt påstand om tilbagebetaling af dette beløb.

- 10 Ved afgørelse af 24. februar 2004 afviste Bezirksgericht Bezau på grundlag af KO's § 6, stk. 1, sagen, i det omfang den vedrørte Mario Gisinger, idet den henviste til, at en konkursbehandling vedrørende Mario Gisingers formue var blevet indledt den 23. juli 2003 og fortsat verserede på tidspunktet for sagsanlægget. Denne afgørelse har fået retskraft.

- 11 Kiesel har herefter påstået sagen afvist, idet selskabet har anført, at Reisch Montage ikke kunne påberåbe sig artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 som grundlag for Bezirksgericht Bezaus kompetence, eftersom sagen mod Mario Gisinger var blevet afvist i henhold til KO's § 6, stk. 1.

- 12 Ved dom af 15. april 2004 gav Bezirksgericht Bezau Kiesel medhold i afvisningspåstanden med den begrundelse, at retten savnede stedlig og international kompetence.

- 13 Landesgericht Feldkirch (Østrig), som sagen blev appelleret til, omgjorde dommen og forkastede den af Kiesel påberåbte formalitetsindsigelse vedrørende rettens kompetence.

- 14 Kiesel har iværksat anke til »revision« af dommen til Oberster Gerichtshof, som har besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Kan en sagsøger påberåbe sig artikel 6, nr. 1, i forordning [...] nr. 44/2001, når han anlægger sag mod såvel en person, der er bosiddende i forumstaten, som mod en person, der har bopæl i en anden medlemsstat, når sagen mod den person, der er bosiddende i forumstaten, er blevet afvist allerede på tidspunktet for sagens anlæg på grund af, at der er indledt en konkursprocedure vedrørende dennes formue, hvilket i medfør af national ret udgør en proceshindring?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 15 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at den kan påberåbes i forbindelse med en sag anlagt i en medlemsstat mod en person, der har bopæl i denne medlemsstat, og en medsagsøgt med bopæl i en anden medlemsstat, selv når denne sag er blevet afvist allerede på tidspunktet for dens anlæg for så vidt angår den sagsøgte med bopæl i forummedlemsstaten.

Indlæg for Domstolen

- 16 Ifølge den tyske regering skal artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 fortolkes strengt med henblik på at undgå at skabe tvivl om det princip, som er fastsat i forordningens artikel 2, stk. 1, hvorefter det er retterne på det sted, hvor sagsøgte har bopæl, der har kompetencen.

- 17 Hvis sagen mod en af de to sagsøgte på tidspunktet for indleveringen af stævningen må afvises på grund af denne sagsøgtes konkurs, kan kravene ifølge den tyske regering ikke anses for »så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig«, jf. artikel 6, nr. 1. Denne bestemmelse finder således ikke anvendelse i et tilfælde som i hovedsagen.
- 18 Den franske regering og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har heroverfor anført, at den nævnte bestemmelse kan påberåbes i en sådan sag.
- 19 Ifølge den franske regering fastsætter artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 udelukkende, at hvis der er flere sagsøgte, kan disse sagsøges ved retten i den retskreds, hvor én af de sagsøgte har bopæl, når de krav, der er gjort gældende over for de sagsøgte, er konnekse. I modsætning til i artikel 6, nr. 2, stilles der i artikel 6, nr. 1, ingen særlige betingelser med henblik på at undgå, at bestemmelsen anvendes udelukkende med det formål at unddrage sagsøgte hans hjemting.
- 20 Den franske regering har henvist til Domstolens praksis (dom af 15.5.1990, sag C-365/88, Hagen, Sml. I, s. 1845, præmis 20 og 21, af 27.4.2004, sag C-159/02, Turner, Sml. I, s. 3565, præmis 29, og af 26.5.2005, sag C-77/04, GIE Réunion européenne m.fl., Sml. I, s. 4509, præmis 34) til støtte for, at en national ret ikke må afvise et regreskrav af den grund, at den forpligtede har bopæl i en anden medlemsstat end den, hvor sagen er anlagt, og hvor den skyldner, over for hvilken sagen skal afvises, har bopæl.

- 21 Kommissionen har anført, at Reisch Montage imidlertid ikke kan anlægge en sag, der må skulle afvises, mod en person, der har bopæl i en medlemsstat, udelukkende med det formål at unddrage en anden sagsøgt den principielle kompetence, som retterne i hans bopælsstat har. Det tilkommer således den kompetente ret at prøve, om artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 anvendes på en sådan måde, at det udgør et misbrug.

Domstolens besvarelse

- 22 Indledningsvis bemærkes, at den kompetence, der er fastlagt i artikel 2 i forordning nr. 44/2001, nemlig at det er retterne i den medlemsstat, hvor sagsøgte har sin bopæl, der er kompetente, udgør det almindelige princip, og det er kun som en fravigelse af dette princip, at forordningen fastlægger specielle kompetenceregler i tilfælde, der udtømmende er opregnet, og hvor sagsøgte, alt efter omstændighederne, kan eller skal sagsøges ved en ret i en anden medlemsstat (jf. — hvad angår konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978 L 304, s. 17, herefter »Bruxelles-konventionen«), hvis bestemmelser i det væsentlige er ligelydende med bestemmelserne i forordning nr. 44/2001 — dom af 27.10.1998, sag C-51/97, Réunion européenne m.fl., Sml. I, s. 6511, præmis 16, og af 5.2.2004, sag C-265/02, Frahuil, Sml. I, s. 1543, præmis 23).
- 23 I henseende hertil er det fast retspraksis, at disse specielle kompetenceregler skal fortolkes strengt og ikke kan føre til en fortolkning, der rækker ud over de tilfælde, forordningen udtrykkeligt har for øje (jf. for så vidt angår Bruxelles-konventionen dom af 10.6.2004, sag C-168/02, Kronhofer, Sml. I, s. 6009, præmis 14 og den deri nævnte retspraksis).

- 24 Det tilkommer den nationale ret at fortolke disse regler under varetagelse af hensynet til retssikkerheden, som er et af formålene med forordning nr. 44/2001 (jf. hvad angår Bruxelles-konventionen dom af 28.9.1999, sag C-440/97, GIE Groupe Concorde m.fl., Sml. I, s. 6307, præmis 23, af 19.2.2002, sag C-256/00, Besix, Sml. I, s. 1699, præmis 24, og af 1.3.2005, sag C-281/02, Owusu, Sml. I, s. 1383, præmis 38).
- 25 Dette princip kræver bl.a., at de specielle kompetenceregler fortolkes således, at en normalt velunderrettet person med rimelighed kan forudse, ved hvilken ret ud over retten i den stat, hvor han har bopæl, han kan blive sagsøgt (jf. dommen i sagen GIE Groupe Concorde m.fl., præmis 24, Besix-dommen, præmis 26, og Owusu-dommen, præmis 40).
- 26 For så vidt angår det særlige værneting, der er fastlagt i artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001, kan en person, hvis der er flere sagsøgte, sagsøges ved retten i den retskreds, hvor en af de sagsøgte har bopæl, forudsat, at »kravene er så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig«.
- 27 I så henseende skal for det første fastslås, at denne bestemmelse hverken indeholder nogen udtrykkelig henvisning til anvendelse af interne bestemmelser eller nogen betingelse, hvorefter et krav, der er rettet mod flere sagsøgte, skal kunne påkendes i realiteten for så vidt angår hver enkelt af disse sagsøgte på tidspunktet for sagens anlæg.

- 28 For det andet bemærkes, at uafhængigt af den førstnævnte konstatering ønskes med de forelagte spørgsmål oplyst, hvorvidt en national bestemmelse, der indebærer en afvisningsgrund, kan udgøre en hindring af anvendelsen af artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001.
- 29 Det er fast retspraksis, at bestemmelserne i forordningen skal fortolkes selvstændigt ud fra dens mål og opbygning (jf. vedrørende Bruxelles-konventionen dom af 15.1.2004, sag C-433/01, Blijdenstein, Sml. I, s. 981, præmis 24 og den deri nævnte retspraksis).
- 30 For så vidt som forordningens artikel 6, nr. 1, ikke er en af de bestemmelser, der, som f.eks. artikel 59, udtrykkeligt foreskriver anvendelse af interne regler, og som således tjener som hjemmelsgrundlag for denne, kan artikel 6, nr. 1, følgelig ikke fortolkes således, at dens anvendelse kan være afhængig af virkningerne af interne regler.
- 31 Under disse omstændigheder kan artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 finde anvendelse i en sag anlagt i en medlemsstat mod en person, der har bopæl i denne medlemsstat, og en medsagsøgt med bopæl i en anden medlemsstat, selv når denne sag i forhold til den førstnævnte sagsøgte er blevet afvist allerede på tidspunktet for dens anlæg på grundlag af nationale bestemmelser, som kan gøres gældende over for ham.
- 32 Dog bemærkes, at den særlige værnetingsregel i artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 ikke kan fortolkes således, at den giver en sagsøger adgang til at anlægge sag mod flere sagsøgte, alene med det formål at unddrage en af disse fra værnetinget i hans bopælsmedlemsstat (jf. vedrørende Bruxelles-konventionen dom af 27.9.1988,

sag 189/87, Kalfelis, Sml. s. 5565, præmis 8 og 9, samt ovennævnte dom i sagen Réunion européenne m.fl., præmis 47). Imidlertid fremgår det ikke, at en sådan situation skulle foreligge i hovedsagen.

- 33 I betragtning af det foregående som helhed skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at i en situation som den i hovedsagen omhandlede kan denne bestemmelse påberåbes under en sag anlagt i en medlemsstat mod en person, der har bopæl i denne medlemsstat, og en medsagsøgt med bopæl i en anden medlemsstat, selv når denne sag i forhold til den førstnævnte sagsøgte er blevet afvist allerede på tidspunktet for dens anlæg på grundlag af nationale bestemmelser.

Sagens omkostninger

- 34 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

Artikel 6, nr. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område skal fortolkes således, at i en situation som

den i hovedsagen omhandlede kan bestemmelsen påberåbes under en sag anlagt i en medlemsstat mod en person, der har bopæl i denne medlemsstat, og en medsagsøgt med bopæl i en anden medlemsstat, selv når denne sag i forhold til den førstnævnte sagsøgte er blevet afvist allerede på tidspunktet for dens anlæg på grundlag af nationale bestemmelser.

Underskrifter